

MILJØTILLADELSE

til
svinebrug på
Kvongvej 70
6830 Nr. Nebel

I henhold til § 10 i Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016
om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Tilladt den 31. oktober 2016

Udarbejdet af:

Sagsbehandler: Stine Bundgaard Pedersen

Direkte tlf. 7994 7115

E-mail: stla@varde.dk

VARDE KOMMUNE
Erhvervscenteret - Landbrug
Bytoften 2
6800 Varde

www.vardekommune.dk
vardekommune@varde.dk

Doknr. 134727/16

Sagsnr. 16-8727

Indholdsfortegnelse:

1. INDLEDNING	5
2. BAGGRUND FOR MILJØTILLADELSE	6
2.1 DATABLAD	6
2.2 BAGGRUND OG HISTORIK	6
3. TILLADELSE	7
3.1 BESKRIVELSE AF PROJEKTET	7
3.2 SUPPLERENDE OPLYSNINGER	7
3.3 FORUDSÆTNINGER	7
4. VILKÅR FOR TILLADELSEN	8
4.1 ÅRSPRODUKTION	8
4.2 DRIFT OG INDRETNING	8
4.3 LANDSKABSINTERESSER	9
4.4 ÆNDRINGER PÅ HUSDYRBRUGET	9
4.5 AMMONIAKREDUCERENDE TILTAG	10
4.6 OPBEVARING OG HÅNDTERING AF HUSDYRGØDNING	10
4.7 LUGT	10
4.8 STØJ	10
4.9 STØV	11
4.10 TRANSPORT	11
4.11 SKADEDYR	12
4.12 SPILDEVAND OG OVERFLADEVAND	12
4.13 OPLAG AF OLIE, PESTICIDER OG ØVRIGE KEMIKALIER	12
4.14 AFFALD	12
4.15 LYS	12
4.16 UDBRINGNINGSAREALER	13
4.17 EGENKONTROL	13
4.18 UHELD OG RISICI	13
4.19 OPHØR	13
5. KLAGEVEJLEDNING	14
6. OFFENTLIGGØRELSE	15
7. MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	16
7.1 BELIGGENHED	16
7.2 AFSTANDSKRAV	17
7.3 LANDSKAB OG KULTURMILJØ	18
7.4 DYREHOLDETS STØRRELSE FØR OG EFTER UDVIDELSEN	21
7.5 INDRETNING	21
7.6 HUSDYRGØDNING - PRODUKTION, OPBEVARING OG UDBRINGNING	23
7.7 ENSILAGE- OG FODEROPBEVARING	24
7.8 LUGT	25
7.9 STØJ	26
7.10 STØV	26
7.11 SKADEDYR	27
7.12 DØDE DYR	27
7.13 LYS	27

7.14	TRANSPORT	27
7.15	BESKYTTEDE NATUROMRÅDER OMKRING HUSDYRBRUGET – AMMONIAK	28
7.16	AREALER OG HARMONI	29
7.17	KG N OG P SAMT DE TILFØRT UDBRINGNINGSAREALERNE	31
7.18	NITRAT TIL OVERFLADEVAND - VANDLØB, SØER OG KYSTVANDE	31
7.19	NITRAT TIL GRUNDVAND	34
7.20	FOSFOR	34
7.21	PÅVIRKNING AF ARTER MED SÆRLIGT STRENGE BESKYTTELSESKRAV (BILAG IV ARTER)	36
7.22	UDBRINGNINGSAREALER – ØVRIGE FORHOLD	37
7.23	BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)	38
8.	NABO- / PARTSHØRING	38
9.	SAMLET VURDERING	39
	BILAG 1 – LANDBRUGETS BYGGEBLAD FOR UDENDØRS SOHOLD	40

I. Indledning

Denne miljøtilladelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af dyreholdet på Kvongvej 70, 6830 Nr. Nebel i Varde Kommune. Vilkårene sikrer, at udvidelse og drift af husdyrbruget kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie.

I forbindelse med udarbejdelse af miljøtilladelsen, har Varde Kommune udarbejdet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt. Denne danner baggrund for afgørelsen om miljøtilladelse, herunder de stillede vilkår, se afsnit 4.

Udkast til miljøtilladelse er fremlagt i parts-/nabohøring i 3 uger, hvor der er mulighed for at komme med synspunkter, kommentarer eller indsigelser til projektet. Varde Kommune har modtaget bemærkninger fra ejeren af Hedevej 31, 6830 Nr. Nebel. Bemærkningerne er behandlet i afsnit 7.6.

Udkast til miljøtilladelsen skal give offentligheden og beslutningstagerne et fælles grundlag for at debattere projektet, inden der tages endelig stilling til, om det skal kunne realiseres.

Når høringsperioden er slut vil alle indkomne bidrag blive vurderet af Varde Kommune, inden der tages stilling til om der kan meddeles miljøtilladelse.

Copyright på kort: Grundkort – Varde kommune, Matrikelkort – GST, Luftfoto – Cowi.

2. Baggrund for miljøtilladelse

2.1 Datablad

Ansøger og kontaktperson:	Jens Peter Sloth Jensen, Kvongvej 70, 6830 Nr. Nebel, mobil 60133586,
Husdyrbrugets adresse:	Kvongvej 70, 6830 Nr. Nebel
Ejerlav og matrikel nr.:	15b, Rærup By, Lydum
Virksomhedens art:	Svinebrug
Ejendomsnummer:	5730096183
CHR-nummer:	45542
CVR-nummer:	26123704
Konsulent:	Hans Jørn Andresen, haa@jlbr.dk , tlf. 76602190
Tilsynsmyndighed:	Varde Kommune
Ansøgning / ansøgninger	Skema nr. 91814, version 2, indsendt den 3. oktober 2016 Scenarieberegning nr. 91860 og 91814
Udkast i nabohøring:	Fra den 5. oktober til den 28. oktober 2016
Godkendelsesdato:	31. oktober 2016

2.2 Baggrund og historik

Jens Peter Sloth Jensen har søgt om miljøtilladelse på baggrund af et ønske om at udvide og ændre husdyrbruget på Kvongvej 70, 6830 Nr. Nebel. Husdyrbruget har i nudrift et mindre dyrehold bestående af kvæg. I ansøgt drift ønskes der slagtesvin, hvoraf de ca. 75 % fedes på friland.

Ansøgningen er modtaget af Varde Kommune den 14. september 2016.

I forbindelse med sagsbehandlingen er der indhentet supplerende oplysninger.

3. Tilladelse

Varde Kommune har afgjort, at husdyrbruget på Kvongvej 70, 6830 Nr. Nebel kan udvides og ændres som ansøgt. Der er nærmere redegjort for de vurderinger der ligger til grund for afgørelsen i den efterfølgende miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Miljøtilladelsen meddeles efter § 10 i ”Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug”, herefter benævnt husdyrloven, på en række nærmere angivne vilkår i afsnit 4.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne tilladelse.

Det skal i øvrigt bemærkes, at tilladelser og godkendelser der vedrører anden lovgivning, for eksempel byggetilladelse, skal indhentes særskilt.

Henvendelse om tilladelsen kan ske til Varde Kommune, Erhvervscenteret - Landbrug.

Eventuelle udvidelser og ændringer af husdyrbrugets anlæg, som ikke fremgår af denne tilladelse, skal meddeles til – og godkendes af Varde Kommune inden disse gennemføres.

3.1 Beskrivelse af projektet

Over de seneste 10 år, har der været et varierende dyrehold. I de første år har der været opstaldet geder og derefter kvier på Kvongvej 70. Ansøger ønsker i fremtiden et producere 1.995 slagtesvin (1.135 prod. slagtesvin 30-97 kg og 430 prod. slagtesvin 30-120 kg). De 1.135 prod. slagtesvin vil blive produceret på friland i hytter på ca. 30 m². Der opstilles ca. 20 hytter på arealerne, hvor der samlet er 391 stipladser.

De 430 prod. slagtesvin (30-120 kg) skal opstaldes i de eksisterende bygninger. I forbindelse med de eksisterende bygninger etableres et befæstet areal hvor af noget af det overdækkes med en rundbuehal. Det befæstede areal skal bruges som udeareal for slagtesvinene.

I ansøgningen er der ikke indsat dyr i nudrift. Dette sikrer, at alle de beregninger ansøgningssystemet genererer er at betragte som ”worst case” beregninger.

3.2 Supplerende oplysninger

I forbindelse med sagsbehandlingen har Varde Kommune indhentet oplysninger hos følgende:

- Interne høringer i Varde Kommune
- Høring ved berørte naboer/partner

3.3 Forudsætninger

Varde Kommune forudsætter, at projektet gennemføres og drives som beskrevet i ansøgningen. Tilladelsen meddeles på vilkår, der sikrer at kravene i § 27 i husdyrloven opfyldes. Der stilles derfor følgende vilkår til husdyrbrugets anlæg og arealer:

4. Vilkår for tilladelsen

4.1 Årsproduktion

- a. Husdyrbruget må maksimalt have et dyrehold / årsproduktion bestående af 1.565 prod. slagtesvin (1.135 prod. slagtesvin 30-97 kg og 430 prod. slagtesvin 30-120 kg) hvilket svarer til 38,18 dyreenheder (DE). Årsproduktion / dyreholdet opgøres på basis af planåret (1. august til 31. juli).

4.2 Drift og indretning

- a. Husdyrbrugets drift og indretning skal være i overensstemmelse med de oplysninger der fremgår af ansøgningen og den miljøtekniske beskrivelse, med mindre andet fremgår af vilkårene.
- b. Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsesdatoen. Med udnyttet menes at bygge og anlægsarbejde er iværksat.
- c. Der må ikke kunne løbe tagvand fra de eksisterende bygninger eller overfladevand fra de omkringliggende arealer ind på møddingspladsen eller på udearealet til slagtesvinene.
- d. Husdyrbruget skal efterleve landbrugets byggeblad nr. 95.03-02 "Vejledning vedrørende indretning og drift af udendørs sohold" på alle relevante punkter, se bilag 1.
- e. Inden opførelse/ombygning af følgende byggeri skal der søges byggetilladelse:
  - Etablering af det overdækkede udeareal til slagtesvin
  - Ombygningen af møddingsplads til udeareal til slagtesvin
  - Etablering af nyt udeareal til slagtesvin
  - Ændret anvendelse af stald fra bindestald til slagtesvin
  - Opstilling af ca. 20 flytbare hytter på arealerne.

Dyr på stald/udeareal

- f. Rundbuehallen der etableres som overdækning af det nye befæstede areal skal opføres i en mørk farve og i ikke-reflekterende materialer.
- g. Alle befæstede arealer til udegående slagtesvin og møddingspladsen skal have minimum 3 % fald mod afløb.
- h. Afgrænsningsmuren på den eksisterende møddingsplads og det areal der ombygges til udeareal til slagtesvin skal bevares/opføres i samme højde som den er i nudrift.
- i. Det nye udeareal skal omkredses af en støbt kant der er minimum 15 cm høj.
- j. Slagtesvinenes udeareal skal minimum en gang ugentlig rengøres fuldstændigt for husdyrgødning.

- k. Dybstrølesboksene i den eksisterende stald, se figur 4, må ikke være tømt for dyr mere end en uge inden boksen tømmes for alt dybstrøelsen og gødning i øvrigt.

Udegående dyr

- l. De flytbare hytter til de udegående slagtesvin skal være opført i mørke farver og i ikke-reflekterende materialer.
- m. Er der perioder på 14 dage eller mere, hvor hytterne ikke er i brug til opfodning af slagtesvin, skal hytterne fjernes fra arealerne og opstilles i forbindelse med husdyrbrugets bygninger.
- n. De flytbare hytter til de udegående slagtesvin skal flyttes minimum hver gang et nyt hold grise indsættes. Med en produktion på 1.565 slagtesvin og ca. 400 stipladser skal rundbuehallerne flyttes minimum fire gange årligt.
- o. De flytbare hytter til de udegående slagtesvin må ikke opstilles det samme sted igen før efter fem år. Hytternes placering skal hvert år angives på et kortmateriale.
- p. Hele arealet med dybstrøelse i de flytbare hytter til slagtesvin skal til hver en tid være velstrøet så der sikres en tør og god absorberende overflade.
- q. Der må ikke være udegående svin på de arealer der er markeret på figur 2.
- r. Møddingspladsen der ombygges til udeareal skal udbedres og det nye udeareal skal etableres så arealerne fremstår uden revner og med en overflade der er nem at rengøre.
- s. Fodertrug/automater skal placeres med størst mulig afstand til naboer.
- t. Det skal sikres, at på arealerne hvor slagtesvinene afgræsser, at der ikke sker en uhensigtsmæssig ophobning af husdyrgødning.

4.3 Landskabsinteresser

- a. Placering, udformning, arkitektur og materialevalg af nybyggeri skal følge beskrivelsen i den miljøtekniske redegørelse.
- b. Bygningerne skal opføres i afdæmpede farver og i ikke reflekterende materialer.
- c. Eksisterende beplantning skal bevares, se figur 3.

4.4 Ændringer på husdyrbruget

- a. Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til tilladelsen, skal anmeldes til Varde Kommune inden gennemførelsen. Varde Kommune vurderer derefter, om de aktuelle planer for ændring/udvidelse kan ske indenfor rammerne af denne tilladelse.

- b. De vilkår der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte/andre, der er beskæftiget med den pågældende del af driften. Et eksemplar af miljøtilladelsen skal til enhver tid være tilgængeligt for de personer, der har ansvaret for husdyrbrugets daglige drift.

4.5 Ammoniakreducerende tiltag

- a. Der må maksimalt produceres 430 slagtesvin (97-120 kg) årligt i det eksisterende staldanlæg (dybstrøelse og befæstet udeareal).

4.6 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

- a. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener søges begrænset mest muligt.
- b. Påfyldning af gylle til gyllevogn og lignende skal altid ske under opsyn.
- c. I forbindelse med påfyldning af gylle fra gyllebeholdere må der ikke spildes gylle således, at der er fare for forurening af grund- eller overfladevand - herunder vandløb eller søer.

4.7 Lugt

- a. Hele anlægget og dets omgivelser skal renholdes således, at luft- og lugtgener begrænses mest muligt.
- b. Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at lugtgener i omgivelserne vurderes at være væsentligt større end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, skal husdyrbruget lade foretage undersøgelse af muligheder for begrænsning af lugtkilder og/eller behandling af afkastluften. Undersøgelsens omfang vil blive fastsat af tilsynsmyndigheden på baggrund af en konkret vurdering af sagen. Lugtundersøgelser kan maksimalt kræves én gang pr. år. Virksomheden afholder selv omkostningerne til dokumentation, undersøgelser og målinger.

4.8 Støj

- a. Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen, må ved udendørs opholdsarealer ved boliger beliggende i landzone og uden for husdyrbrugets skel, ikke overskride de anførte værdier i 1,5 meters højde over terræn i frit felt:

Tidspunkt	Støjgrænser	Reference tidsrum
Dag		
Mandag - fredag kl. 07 - 18	55 dB(A)	8 timer
Lørdag kl. 07 - 14	55 dB(A)	7 timer
Lørdag kl. 14 - 18	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdag kl. 07 - 18	45 dB(A)	8 timer
Aften		
Alle dage kl. 18 - 22	45 dB(A)	1 time
Nat		

Tidspunkt	Støjgrænser	Reference tidsrum
Alle dage kl. 22 – 07	40 dB(A)	½ time

Støjgrænser

- b. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige ovenstående grænseværdier med mere end 15 dB(A) ved alle beboelser.
- c. Ved dokumentation for overholdelse af støjvilkår skal der ses bort fra kortvarig sæsonafhængig kørsel udenfor ejendommen f.eks. pløjning og høst.
- d. Hvis tilsynsmyndigheden vurderer det nødvendigt, skal husdyrbruget dokumentere, at støjvilkåret er overholdt. Dokumentationen skal belyse støjbelastningen med husdyrbruget i fuld repræsentativ drift. Dette kan dog højst kræves en gang årligt, såfremt ovennævnte støjgrænser overholdes.

Dokumentationen skal ske i form af resultat af en støjmåling udført efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5 og 6/1984, eller efter en beregning udført efter den nordiske beregningsmetode for ekstern støj fra virksomheder jf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1993. Ved ændringer skal den nyeste vejledning anvendes.

Er dokumentationen udført som beregning, skal den indeholde de oplysninger om beregningsforudsætningerne, som er nødvendige for vurdering af rigtigheden af beregningsresultaterne. Er dokumentationen udført som måling, skal driftsforholdene under målingen beskrives. Som udgangspunkt accepteres en ubestemthed på de målte eller beregnede støjbelastninger på max. +/- 3 dB(A).

- e. Målingerne eller beregningerne skal udføres af en person eller et laboratorium, som er akkrediteret af DANAK eller godkendt af Miljøstyrelsen til "Måling – ekstern støj".
- f. Resultaterne skal sendes til tilsynsmyndigheden senest 1 måned efter målingernes gennemførelse.

4.9 Støv

- a. Drift af anlægget må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

4.10 Transport

- a. Transport til- og fra husdyrbruget skal fortrinsvis foregå i dagtimerne. Afhentning af levende dyr til slagt kan dog forgå døgnet rundt i henhold til slagteriets køreplaner. I forbindelse med kortvarige sæsonbetonede arbejder som f.eks. høst og gødningsudkørsel tillades kørsel udenfor dagtimerne.
- b. Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild af gylle, skal dette straks opsamles.

4.11 Skadedyr

- a. Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Århus Universitet, Institut for Agroøkologi.
- b. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

4.12 Spildevand og overfladevand

- a. Spildevand fra rengøring af stalde skal ledes til ajebeholderene og anvendes efter gældende regler.
- b. Overfladevand fra befæstede arealer, som kan være forurenede med næringsstoffer, skal opsamles og udbringes i henhold til gældende regler.

4.13 Oplag af olie, pesticider og øvrige kemikalier

- a. Opbevaring af kemikalier, spildolie og kemikalieaffald, skal foregå i rum med fast bund og uden mulighed for forurening af jord, afløbssystem, grundvand eller vandløb.
- b. Opbevaring af diesel /fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, på varig og stabil bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

4.14 Affald

- a. Animalsk affald og døde dyr skal fjernes fra ejendommen inden der opstår kadaverøse forandringer, der kan give anledning til lugtgener eller andre uhygiejniske forhold. Affaldet skal bortskaffes til autoriseret destruktionsanstalt.
- b. Erhvervsaffald skal kildesorteres og skal håndteres og bortskaffes i overensstemmelse med Varde Kommunes til enhver tid gældende Regulativ for Erhvervsaffald
- c. Klinisk risikoaffald er omfattet af Varde Kommune Regulativ for Erhvervsaffald. Medicinrester og tom medicinemballage (f.eks. flasker) skal leveres retur til dyrlæge, apotek eller anden godkendt modtager. Klinisk affald (sprøjter, kanyler og andre skarpe genstande) skal afhentes/ afleveres til godkendt modtager efter behov, dog mindst 1 gang årligt.
- d. Forbrændingseget affald og deponi affald skal håndteres og bortskaffes i overensstemmelse med Varde Kommunes til enhver tid gældende Regulativ for Erhvervsaffald.
- e. Genanvendeligt erhvervsaffald skal håndteres og bortskaffes efter den til enhver tid gældende Affaldsbekendtgørelse.

4.15 Lys

- a. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener uden for ejendommens eget areal.

4.16 Udbringningsarealer

- a. Der må kun udbringes husdyrgødning på de arealer der fremgår af miljøtilladelsen. Ændringer af udbringningsarealer skal anmeldes til Varde Kommune.
- b. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens udbringningsarealer svarende til 1,31 DE/ha.
- c. Der skal ud over de til enhver tid gældende regler etableres 21 % ekstra efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder skal etableres jævnfør reglerne om pligtige efterafgrøder.
- d. Der skal etableres to meter brede dyrkningsfrie bræmmer rundt om de tre § 3-beskyttede søer i markerne, se figur 9.

4.17 Egenkontrol

- a. Dokumentation skal opbevares samlet, i papirform eller elektronisk, og være lettilgængelige for tilsynsmyndigheden. Dokumentationen skal fremvises til tilsynsmyndigheden på forlangende og skal gemmes minimum 5 år.

4.18 Uheld og Risici

- a. Alle uheld og driftsforstyrrelser, herunder evt. spild på udendørs arealer, der kan medføre forurening eller indebære fare herfor, skal straks meddeles alarmcentralen (tlf.: 112) og efterfølgende Erhvervscenteret, Varde Kommune (tlf.: 7994 6800).

4.19 Ophør

- a. Ophører udnyttelse af tilladelsen helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del der ikke har været udnyttet de seneste tre år.
- b. Ved ophør af driften skal tilsynsmyndigheden orienteres.
- c. Ved ophør af driften, skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare, alle opbevaringsanlæg tømmes og rengøres og ejendommen skal fremstå i miljømæssig god stand.

5. Klagevejledning

Miljøtilladelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet i henhold til § 76 i Husdyrloven af de klageberettigede, der fremgår af lovens §§ 84-87.

Hvis du ønsker at klage over miljøtilladelsen skal du gøre det elektronisk og direkte til Natur- og Miljøklagenævnet via Klageportalen. Du kan få adgang til Klageportalen via Natur og Miljøklagenævnets hjemmeside: www.nmkn.dk.

Din klage skal være modtaget af Natur- og Miljøklagenævnet senest den 30. november 2016 (4 uger efter offentliggørelsen).

Det er en betingelse for behandling af din klage, at du indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.

Vejledning om hvordan du klager og om gebyrordningen kan du finde på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside, www.nmkn.dk.

Samme sted fremgår det også, at der er visse særlige forhold, som kan begrunde en undtagelse fra kravet om at klage via Klageportalen.

Har du brug for yderligere oplysninger eller hjælp til Klageportalen, kan du kontakte nmkn@nmkn.dk eller tlf. 7254 1101.

Såfremt afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder fra afgørelsens offentliggørelse samt være i overensstemmelse med § 26 i forvaltningsloven.

6. Offentliggørelse

Miljøtilladelsen vil være offentliggjort på Varde Kommunes hjemmeside fra den 31. oktober til den 30. november 2016.

Se: www.vardekommune.dk/fa-indflydelse (se under "Afgørelser")

På Varde Kommunes vegne den 31. oktober 2016

Stine Bundgaard Pedersen
Jordbrugsteknolog

Kopi sendt til:

- Hans Jørn Andresen, Jysk Landbrugsrådgivning, e-mail: haa@jlbr.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe, e-mail: sesyd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, v. Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 Kbh.V, e-mail: ae@ae.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 1017 Kbh.K, e-mail: fbr@fbr.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 Kbh.N, e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskeren.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, e-mail: dnvarde-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh.V, e-mail: natur@dof.dk samt lokalforeningen for sydvestjylland e-mail: varde@dof.dk

7. Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Beliggenhed, landskab og kulturmiljø

7.1 Beliggenhed

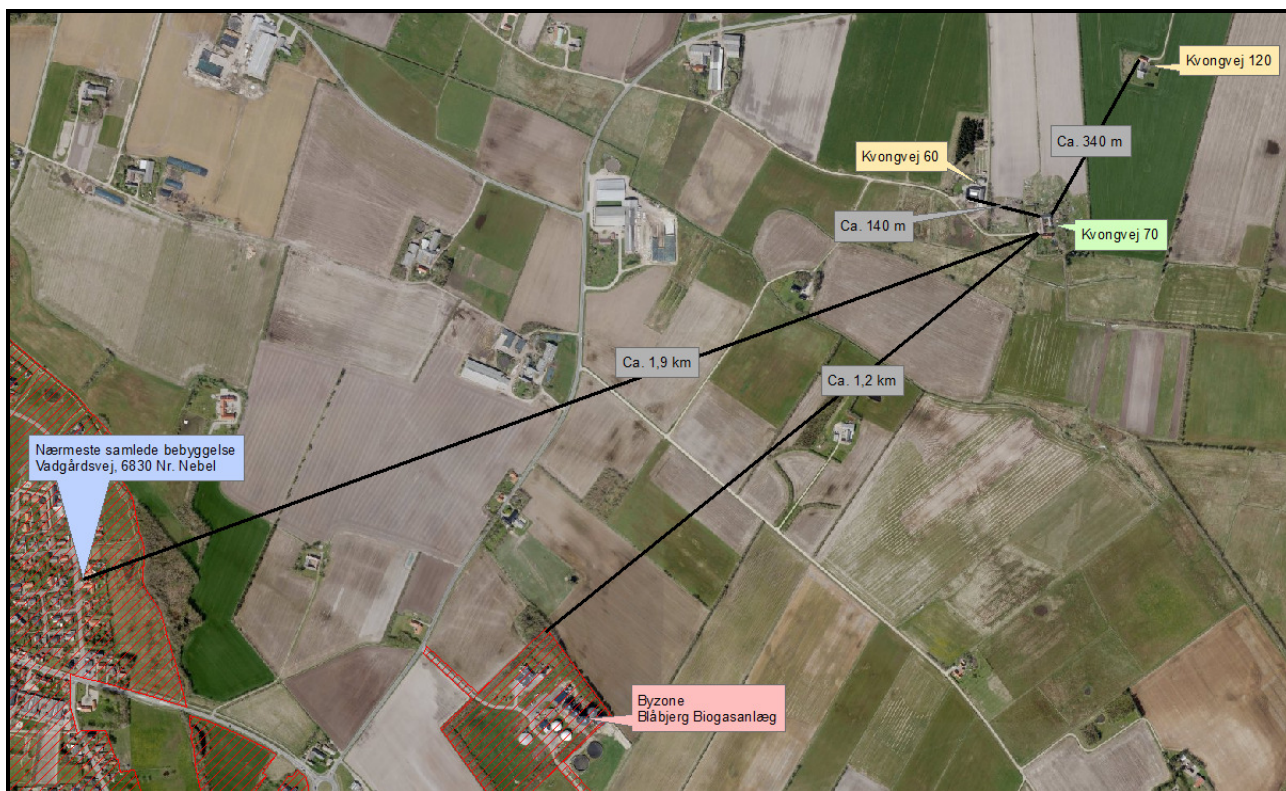
Husdyrbruget ligger på adressen Kvongvej 70, 6830 Nr. Nebel, 1,9 km nordøst for Nr. Nebel der er nærmeste større by.

Nærmeste byzone er Blåbjerg Biogas, som ligger 1,2 km sydvest for husdyrbruget, se figur 1.

Nærmeste samlede bebyggelse er beboelserne på Vadgårdsvej i Nr. Nebel, som ligger ca. 1,9 km sydvest for husdyrbruget, se figur 1.

Nærmeste nabo uden landbrugspligt, Kvongvej 120, 6830 Nr. Nebel, er beliggende ca. 340 m fra Kvongvej 70, se figur 1.

Den nærmeste nabo med landbrugspligt er Kvongvej 60, 6830 Nr. Nebel, der ligger ca. 140 m vest for husdyrbruget. Se figur 1.

Figur 1. Husdyrbruget i forhold til byzone, samlet bebyggelse og nærmeste naboer.

Varde Kommune vurderer at beliggenheden er tilstrækkeligt beskrevet.

7.2 Afstandskrav

Afstandskravene i henhold til § 6 i husdyrloven er overholdt, da husdyrbruget ikke er beliggende:

- indenfor et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- i en afstand mindre end 50 m fra ovennævnte områder eller
- i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

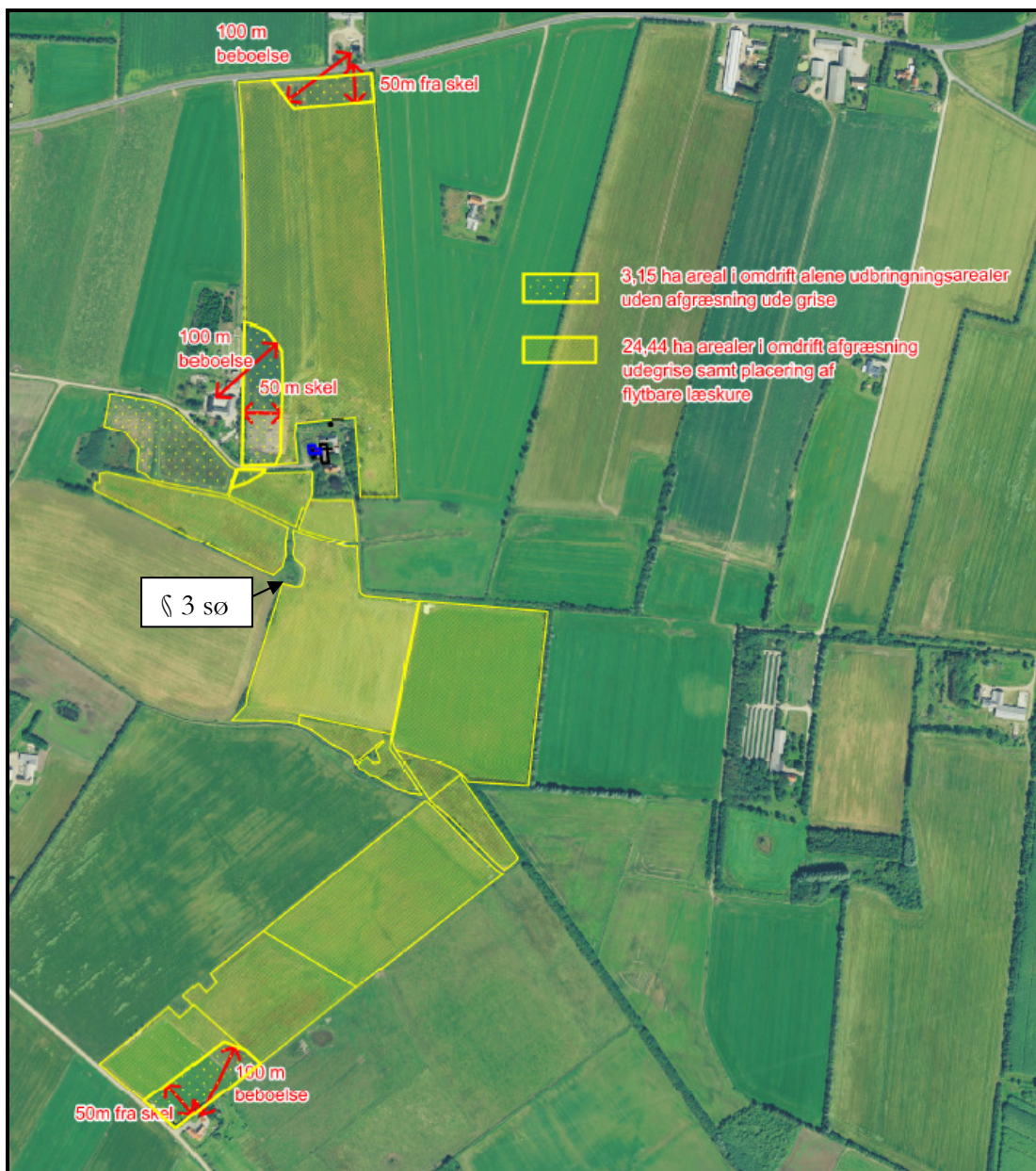
Følgende afstandskrav i henhold til husdyrlovens § 8 er overholdt:

- ikke almene vandforsyningsanlæg (25 m)
- almene vandforsyningsanlæg (50 m)
- vandløb, dræn og søer (15 m)
- offentlig vej og privat fællesvej (15 m)
- levnedsmiddelvirksomhed (25 m)
- beboelse på samme ejendom (15 m)
- naboskel (30 m)

Afstandskravene i § 7 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen er overholdt, da:

- der er ikke dyrehold til afgræsning
  - i, eller i en afstand mindre end 50 m til et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
  - i, eller i en afstand af mindre end 50 m til et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende
- der ikke er læskure, fodertrug og drikketrug i en afstand af mindre end 50 meter til en nabobeboelse
- der er ikke foldarealer indenfor 100 meter til nabobeboelse

For at sikre at afstandskravene til naboer mm. overholdes, stiller Varde kommune vilkår til, at der ikke må være udegående svin på de områder, der er markeret på figur 2.

Figur 2. Arealer til afgræssende dyr samt arealer hvor der ikke må være afgræssende dyr

7.3 Landskab og kulturmiljø

I forbindelse med sagsbehandlingen er husdyrbrugets beliggenhed i forhold til udpegningerne i Varde Kommunes Kommuneplan 2013 samt fredninger blevet gennemgået. Husdyrbrugets anlæg og afgræsningsarealer ligger **indenfor**

- Landzone
- Landbrugslandskaber (eksisterende bygninger og de fleste afgræsningsarealer)
- Overgangslandskab (en lille del af afgræsningsarealet)
- Lavbundsarealer (en lille del af afgræsningsarealet)
- Særligt værdifuldt landbrugsområde
- Eget område til store husdyrbrug

Af Kommuneplan 2013 for Varde Kommune fremgår det blandt andet, at

Tilladelse til om- eller nybyggeri i **det åbne land** (Landzone) kan ledsages af vilkår, som sikrer, at byggeriet udformes, så de landskabelige, naturmæssige og kulturhistoriske værdier ikke påvirkes utilsigtet.

I åbne **landbrugslandskaber** skal store tekniske anlæg, herunder store husdyrbrug med mere end 500 dyreenheder tilpasses landskabets karakter.

I **overgangslandskaber** skal nye bygninger og anlæg, der visuelt vil opleves fra dal- eller kystlandskaber tilpasses landskabets karakter, særligt med hensyn til beplantning, placering, udformning og materialevalg.

Lavbundsarealer, som er potentielt egnede som vådområder, skal friholdes for byggeri, anlæg mv., der kan forhindre, at det naturlige vandstands niveau kan genskabes, og her kan der ikke forventes tilladelse, godkendelse eller dispensation til projekter, der i væsentlig omfang tilsidesætter interesserne for mulig genskabelse. I øvrige lavbundsarealer skal nødvendigt byggeri, anlæg mv. så vidt muligt udformes og placeres, så det ikke hindres, at lavbundsarealet vil kunne genetableres som naturområde.

I **særligt værdifulde landbrugsområder** skal det sikres, at arealerne kan anvendes længst muligt til landbrugsmæssige formål før overgangen til anden anvendelse.

I **særligt værdifulde landbrugsområder** med **skovrejsningsinteresser** har skovrejsning høj prioritet.

I **særligt værdifulde landbrugsområder** med **naturinteresser** har foranstaltninger, der fremmer internationale, nationale og regionale landskabelige og naturmæssige interesser, høj prioritet.

I **særligt værdifulde landbrugsområder** beliggende i beskyttede landskabstyper, skal etableringen af nye bygninger og anlæg, der er nødvendige for landbrugets drift, ske i overensstemmelse med retningslinjerne for den pågældende landskabstype.

Områder til placering af store husdyrbrug skal friholdes for udvikling, der er i modstrid med etablering af store landbrugsbygninger og –anlæg.

Nybyggeriet og arealer til placering af flytbare hytter sker udenfor å-beskyttelseslinje, sø-beskyttelseslinje, strand-beskyttelseslinje, skov-byggelinje og beskyttelseslinje for fredede fortidsminder.

Eksisterende bygninger og nyt overdækket udeareal

I tilknytning til bygningerne på det eksisterende husdyrbrug etableres et befæstet areal der overdækkes med en rundbuehal med et grundareal på ca. 30 m², se figur 4. Rundbuehallen skal fungere som overdækning af en del af udearealet.

For at sikre de landskabelige værdier i området, stiller Varde Kommune følgende vilkår til den nye rundbuehal:

- Rundbuehallen skal opføres i en mørk farve og i ikke-reflekterende materialer
- Eksisterende beplantning skal bevares, se figur 3.

Flytbare hytter

Der opstilles ca. 20 flytbare hytter med et grundareal på ca. 30 m². Hytterne placeres rundt omkring på de arealer der fremgår af figur 4. Hytterne vil blive flyttet minimum fire gange/år i forbindelse med indsættelsen af nye grise.

For at sikre de landskabelige værdier i området, stiller Varde Kommune følgende vilkår til de flytbare hytter:

- Hytterne skal være i mørke farver og i ikke-reflekterende materialer.
- Er der perioder på 14 dage eller mere, hvor hytterne ikke er i brug til opfedning af slagtesvin, skal hytterne fjernes fra arealerne og opstilles i forbindelse med husdyrbrugets bygninger.

Varde Kommune vurderer at:

- alle nybyggerierne er erhvervsmæssigt nødvendige for landbrugsdriften
- udvidelsen ikke er i strid med Kommuneplan 2013 for Varde Kommune
- de nye driftsbygninger, ved overholdelse af de stillede vilkår, ikke ændrer væsentligt på oplevelsen af landskabet
- at udvidelsen, og de deraf følgende ændringer i området, ikke vil være i strid med hensynet til kulturhistoriske interesser.

Figur 3. Beplantning der skal bevares

Husdyrhold og drift

7.4 Dyreholdets størrelse før og efter udvidelsen

I tabel 1 ses antal dyr efter udvidelsen. Besætningen består af slagtesvin.

Dyreart	Ansøgt	
	Antal	DE
Slagtesvin (30-97 kg)	1.135	24,5
Slagtesvin (30-120 kg)	430	13,7
I alt prod. slagtesvin	1.565	38,18

Tabel 1. Antal dyr før og efter udvidelsen.

Dyreholdet er i 2006 VVM-screenet til 950 økologiske malkegeder incl. kid. I de tre efterfølgende år er der i gødningsregnskabet registreret henholdsvis 80 geder, 80 geder og 5 geder. Herefter har der ikke været geder på husdyrbruget siden. Ved de seneste to miljøtilsyn har der været kvier opstaldet på husdyrbruget af varierende størrelse, dog aldrig over 15,5 DE.

Varde Kommune vurderer at dyreholdet er tilstrækkeligt beskrevet.

7.5 Indretning

Oversigt over husdyrbrugets bygninger fremgår af figur 4.

Husdyrbrugets bygninger

Eksisterende stald

430 slagtesvinene fra 30 kg til 120 kg produceres i en eksisterende stald, hvor der er 33 stipladser. Stalden ombygges fra bindestald og indrettes i fremtiden som dybstrøelsesstald med fast gulv og manuelskrabning.

Udeareal/løbegård

Svinene opdrættes økologiske og de skal derfor have adgang til et udeareal. For at sikre dyrene et udeareal i tilknytning til stalden etableres et befæstet areal i mellem den eksisterende stald og den eksisterende møddingsplads, se figur 4. Den nye betonplads overdækkes med en rundbuehal. Den sydlige del af den eksisterende møddingsplads vil i fremtiden indgå som udeareal for slagtesvinene.

Varde Kommune stiller vilkår til, at der alle steder på den eksisterende møddingsplads og den nye overdækkede betonplads, er minimum 3 % fald mod afløb. Varde Kommune stiller også vilkår til, at udeareal minimum en gang ugentlig skal rengøres for husdyrgødning.

Udover stald, møddingsplads og udeareal til slagtesvinene er der på husdyrbruget en lade og en tidligere anvendt stald.

Møddingsplads og ajlekugler

Det er kun en del af den eksisterende møddingsplads der i fremtiden anvendes til udeareal til slagtesvinene. Den resterende del forbliver møddingsplads. Der er et afløb fra pladsen, der bortleder regnvand og husdyrgødning til opsamling i tre mindre ajlekugler, der samlet har en kapacitet på 70 m³, se figur 4.

Udegående dyr og bygninger

1.135 slagtesvin fra 30 kg til 97 kg produceres som udegående på husdyrbrugets udbringningsarealer, se figur 2. På arealerne opstilles ca. 20 mindre flytbare rundbuehaller på ca. 30 m² (6 m x 5 m) svarende til ca. 400 stipladser. Rundbuehallerne er ca. 3,2 m høje.

For at sikre at opstillingen af de flytbare rundbuehaller sker miljømæssigt forsvarligt stiller Varde Kommune vilkår til, at:

- rundbuehallerne skal flyttes minimum hver gang et nyt hold grise indsættes. Med en produktion på 1.135 slagtesvin og ca. 400 stipladser skal rundbuehallerne minimum flyttes fire gange årligt.
- hytterne må ikke opstilles det samme sted igen før efter fem år.
- hele arealet med dybstrøelse i hytten skal til hver en tid være velstrøet der sikre en tør og god absorberende overflade.

Figur 4. Oversigt over husdyrbrugets bygninger.

Varde Kommune stiller vilkår til at der skal søges byggetilladelse til:

- etableringen af det overdækkede udeareal til slagtesvin
- ombygningen af møddingsplads til udeareal til slagtesvin
- etablering af nyt udeareal
- ændret anvendelse af stald fra bindestald til slagtesvin
- opstilling af ca. 20 flytbare hytter på arealerne

Varde Kommune vurderer at indretningen er tilstrækkelig beskrevet.

Der stilles et generelt vilkår om at husdyrbrugets indretning og drift skal være i overensstemmelse med de oplysninger der fremgår af den vedlagte miljøtekniske beskrivelse. Derudover stilles der vilkår til, at møddingspladsen og det nye udeareal skal udbedres så arealet fremstår uden revner og med overflade der nemt at rengøre samt vilkår til selve indretningen af møddingsplads/udearealet. Desuden stilles der vilkår til, at husdyrbruget skal efterleve landbrugets byggeblad nr. 95.03-02 "Vejledning vedrørende indretning og drift af udendørs sohold" på alle relevante punkter, se bilag I.

7.6 Husdyrgødning - produktion, opbevaring og udbringning

Der produceres hovedsageligt dybstrøelse fra produktionen af slagtesvinene. Fra slagtesvinenes udeareal og fra møddingspladsen vil der blive produceret ca. 90 m³ flydende husdyrgødning/år.

Opbevaringsanlæg for husdyrgødning skal have en kapacitet, der er tilstrækkelig til, at udbringningen kan ske i overensstemmelse med reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Efter de gældende regler vil dette normalt svare til 9 måneders husdyrgødningsproduktion.

På husdyrbruget er der en samlet opbevaringskapacitet til flydende husdyrgødning på 70 m³, svarende til 9 måneders opbevaringskapacitet.

Ansøger oplyser at han forpagter husdyrbruget på Teglværksvej 11, 6830 Nr. Nebel, hvor der er en gyllebeholder på ca. 1.500 m³, som kan bruges som bufferkapacitet, hvis der i perioder falder meget regn og de 70 m³ i ajlekuglerne ikke er tilstrækkelige.

Dybstrøelse fra husdyrholdet opbevares på møddingsplads og som kompost i markstak.

I henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen og Miljøstyrelsens "Vejledning om etablering og overdækning af kompost i markstakke samt overdækning af fast gødning gælder følgende for opbevaring af kompost i markstak:

Dybstrøelse skal som hovedregel opbevares i en mødding med fast bund og afløb.

Dybstrøelse må dog, når den er kompostlignende og har et tørstofindhold på mindst 30 %, oplagres i marken. Dybstrøelse, der har ligget i en stald i 3-4 måneder, er oftest så kompostlignende, at det kan opbevares i marken.

Markstakke med kompost skal opfylde de samme afstandskrav, som gælder for stalde, møddingspladser m.v. se afsnit 7.2.

En markstak må højst ligge samme sted i 12 måneder, og må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år. Der skal føres årlige optegnelser med oplysninger om oplagingsperiode og placering f.eks. ved angivelser på et kort.

En markstak må ikke placeres på arealer, som skråner mod vandløb og søer, og må ikke placeres nærmere end 15 m fra dræn.

En markstak skal overdækkes umiddelbart efter udlægning, og skal til enhver tid holdes fuldstændig overdækket med kompostdug eller andet lufttæt materiale. Eneste undtagelse er en midlertidig opbevaring i maksimalt en uge i forbindelse med udspreddning.

Fast gødning, der udbringes på arealer uden etablerede afgrøder til høst, skal nedbringes hurtigst muligt og inden 6 timer.

I forbindelse med den tre uger lange nabohøring har Varde Kommune modtaget bemærkninger fra ejerne af Hedevej 31, 6830 Nr. Nebel, som udtrykker bekymring for håndteringen af husdyrgødningen. Frygten handler om fluer i forbindelse med etablering af markstakke samt lugtgener ved udbringning af den faste husdyrgødning. Varde Kommune har oplyst om reglerne og opfordret til at tage direkte kontakt til ansøger på Kvongvej 70, 6830 Nr. Nebel, hvis der opstår problemer. Desuden er ejeren af Hedevej 31 oplyst om, at det altid er muligt at involvere Varde Kommune, hvis der opstår væsentlige gener fra husdyrbruget på Kvongvej 70.

Varde Kommune kræver overholdelse af de lovpligtige afstandskrav, og henstiller endvidere til at eventuelle markstakke placeres med størst mulig afstand til nabobeboelser.

Varde Kommune vurderer at produktion og opbevaring af husdyrgødning er tilstrækkeligt beskrevet, og at ansøger råder over tilstrækkelig opbevaringskapacitet til den producerede husdyrgødning.

7.7 Ensilage- og foderopbevaring

I forbindelse med udarbejdelsen af tilladelsen har Varde Kommune besøgt husdyrbruget, hvor ansøger oplyste at slagtesvinene vil blive foderet med tørfoder samt wrap-ensilage.

Wrapballerne med græs vil blive opbevaret i området omkring husdyrbrugets bygningerne. Tørfoderet vil blive leveret med lastbil og blive opbevaret i en ældre silo på husdyrbruget. Siloen er på nuværende tidspunkt taget ned for renovering, men planlægges opsat igen. Alternativt vil foderet blive opbevaret på Teglværksvej 11, 6830 Nr. Nebel, hvor ansøger lejer et husdyrbrug til produktion af slagtesvin.

I henhold til lovgivningen må ikke saftafgivende ensilage opbevares i markstak.

Markstakke med ensilage skal altid som minimum overholde afstandskravene, som fremgår af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 6. Stakkene bør placeres på skiftende lokaliteter år efter år.

Varde Kommune anbefaler endvidere at markstakke med ensilage placeres under hensyntagen til naboer, så de placeres så langt væk fra nabobeboelser som muligt.

Varde Kommune vurderer at opbevaring af ensilage og foder er tilstrækkeligt beskrevet, og at ensilage og foder opbevares miljømæssigt forsvarligt på husdyrbruget.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

7.8 Lugt

Lugt stammer fra staldene, samt fra opbevaring, transport og udbringning af husdyrgødning.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er fastsat det landsdækkende beskyttelsesniveau for lugt, der skal anvendes i kommunernes vurdering af, om der er væsentlige lugtgener i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug. Det fremgår af reglerne, at dette beskyttelsesniveau som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at sikre omgivelserne imod væsentlige lugtgener.

Ifølge beskyttelsesniveauet skal projektet overholde bestemte lugtgeneafstande, hvis længde afhænger af forskellige områders lugtfølsomhed. Lugtgeneafstandene beregnes i *husdyrgodkendelse.dk* efter to forskellige metoder, hhv. den ny lugtvejledning, der er beskrevet i "Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, og FMK-vejledningen. Det er de længste beregnede lugtgeneafstande, der skal overholdes.

Ifølge beregningerne udført i *husdyrgodkendelse.dk* (scenarieregning nr. 92014) vil geneafstandene i forhold til byzone være 206 meter, samlet bebyggelse 122 meter og enkelt bolig 75 meter. Genekriterierne er overholdt, se tabel 2.

Ved lugtberegning regnes fra midten af de enkelte stalde. Derfor er afstanden i tabel 2 anderledes end i figur 1.

Samlet resultat af lugtberegning									
Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand	Bortscreenet	Genekriterie overholdt
+ Kvongvej 120	0	NY	75,26	0,00*	75,26	0,00*	509,28	Ja	Ja
+ Kvongvej 60	0	NY	75,26	0,00*	75,26	0,00*	277,11	Ja	Ja
+ Vadgårdsvej 8	0	NY	121,80	0,00*	121,80	0,00*	1.943,61	Ja	Ja
+ Sædding By, Nr. Nebel	0	FMK	206,43	0,00*	206,43	0,00*	1.170,76	Ja	Ja

Tabel 2. Beregnet geneafstand fra husdyrbruget efter planlagt udvidelse

For at sikre at omgivelserne ikke bliver unødigt påvirket af husdyrbruget stiller Varde Kommune udover de generelle vilkår til lugt, følgende vilkår:

- Dybstrøelsesboksene i den eksisterende stald, se figur 4, må ikke være tømt for dyr mere end en uge inden boksen tømmes for husdyrgødning og strøelse.
- Udearealet inklusiv den del der er overdækket skal mindst en gang om ugen rengøres, så det ikke ophobes gødning på arealet.
- Det skal sikres, at på arealerne hvor slagtesvinene afgræsser, at der ikke sker en uhensigtsmæssig ophobning af husdyrgødning.
- Dybstrøelsesmåtterne i den eksisterende stald samt i de flytbare hytter skal til hver en tid være velstrøet, så hele dybstrøelsesmåtten fremstår tør og uden stor mængder gødning.
- Fodertrug/automater skal placeres med størst mulig afstand til naboer.

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Varde Kommune vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for omgivelserne.

Møddinger uden daglig tilførsel skal i henhold til gældende lovgivning være overdækket med vandtæt materiale. Udbringning af husdyrgødning skal ske i henhold til de gældende regler.

Varde Kommune vurderer samlet, at lugt fra husdyrbrugets produktion, opbevaring og udbringning af husdyrgødning, m.m. ikke vil medføre lugtgener, der stiger til et niveau, som ikke bør accepteres af omgivelserne.

Der stilles generelle vilkår til forebyggelse af lugtgener, samt at der kan kræves undersøgelse, hvis det skønnes, at lugtgener i omgivelserne er større end det kunne forventes ud fra grundlaget for miljøvurderingen.

7.9 Støj

I forbindelse med et dyrehold er der altid arbejdsgange, situationer og ikke mindst dyrene der kan afgive støj. I ansøgte drift vurderer Varde Kommune dog, at der ikke vil opstå væsentlige støjgener for de omboende ved overholdelse af de stillede vilkår.

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om "ekstern støj fra virksomheder" anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmest liggende enkeltbolig bør anvende de grænseværdier, som er gældende for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Disse værdier er anvendt i denne tilladelses vilkår.

Varde Kommune vurderer, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige støjgener for omgivelserne.

Varde Kommune stiller dog generelle vilkår til overholdelse af støjgrænser, og at der om nødvendigt kan kræves dokumentation for at støjgrænserne er overholdt.

7.10 Støv

I forbindelse med et dyrehold er der ofte arbejdsgange og situationer generere støv. I ansøgte drift vurderer Varde Kommune dog, at der ikke vil opstå væsentlige støvgener for de omboende.

For at begrænse støvgener henviser Varde Kommune til god landmandspraksis. Blandt andet at al transport til og fra bedriften bør forgå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Varde Kommune vurderer, at der som følge af udvidelsen ikke vil være aktiviteter, som vil medføre væsentlige støvgener. Der fastsættes vilkår om, at driften ikke må medføre væsentlige støvgener.

7.11 Skadedyr

Der fastsættes vilkår til opbevaring af foder og om at foretage fluebekæmpelse efter retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Retningslinjer angiver en række afprøvede metoder og opdateres løbende.

7.12 Døde dyr

Opbevaring af døde dyr er reguleret efter Fødevarestyrelsens bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr. Der er dog, i forbindelse med opbevaring af affald, stillet et generelt vilkår til forebyggelse af uhygiejniske forhold.

Varde Kommune vurderer, at døde dyr opbevares og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt på husdyrbruget.

7.13 Lys

Ansøger har oplyst at der er en enkel udendørslampe opsat over det område, hvor der etableres udeareal til slagtesvinene. Lampen vil kun være tændt i forbindelse med arbejdet i mørkeperioder. Ansøger oplyser yderligere, at hvis der på dage hvor det er mørkt vil være brug for yderligere lys, vil der blive anvendt en traktor som kan afgive lys igennem forlygterne.

Varde Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlige gener forbundet med husdyrbrugets belysning. Dog stilles et generelt vilkår om, at husdyrbrugets drift ikke må medføre væsentlige lysgener.

7.14 Transport

Husdyrbruget bygninger og udbringnings- og afgræsningsarealer ligger samlet, så der er adgang til arealerne fra husdyrbruget på Kvongvej 70 uden at skulle køre på offentlig vej.

Ansøger forpagter husdyrbruget på Teglværksvej 11, 6830 Nr. Nebel. På Teglværksvej 11 vil der kunne ske oplag af foder samt opbevaring af husdyrgødning fra udearealet og møddingspladsen i gyllebeholderen. I forbindelse med flytning af foder og transport af husdyrgødning vil der ske transport på offentlig vej, se figur 5.

Ansøger oplyser at der vil ske levering af foder ca. hver tredje uge. Derudover vil der være enkle transporter med husdyrgødning.

Figur 5. Blå streg viser transportveje på offentlig vej

Varde Kommune vurderer, at antallet transporter og at til- og frakørsel til husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

7.15 Beskyttede naturområder omkring husdyrbruget – ammoniak

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udslip af luftbåret kvælstof (ammoniakfordampning). Beregninger, der er foretaget i *husdyrgodkendelse.dk* (scenarieregning nr. 91860), viser at ammoniakfordampningen i ansøgt produktion bliver 129 kg kvælstof pr. år. Det ansøgte projekt medfører således en stigning i ammoniakfordampningen på 129 kg kvælstof pr. år, se figur 6.

Beregningsteknisk er der ikke ammoniakfordampning fra udegående dyr. Derfor beregner husdyrgodkendelse kun ammoniakfordampningen fra de 430 producerede slagtesvin (97-120 kg) der årligt er på stald (fordelt på 33 stipladser).

Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre									
									Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:									0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:									0,00
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):									73,95
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:									0
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:									0
Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau									
Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
slagtesvin i fast bygning	SvSI07	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		155,16	114,88	40,29	25,96%	0,00	0,00	-13,64	128,52
Slagtesvin ude	SvSI07	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum	Nudrift	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	155,16	114,88	40,29		0,00	0,00	-13,64

Figur 6. Beregninger i husdyrgodkendelse.dk

Det generelle ammoniakreduktionskrav gælder ikke for § 10-ansøgninger.

Forudsætningerne for ammoniakemissionen i ansøgt drift er følgende:

- Der produceres maksimalt 430 slagtesvin (30-120 kg) årligt i det eksisterende staldanlæg (dybstrøelse og befæstet udeareal).

Tiltagene stilles som vilkår i afsnit 4.

Natura 2000, kategori 1- og kategori 2 natur samt § 3 natur

Der er ikke registreret Natura 2000, kategori 1- eller kategori 2 natur inden for en radius af 4 km fra husdyrbruget. Der er registreret en § 3 beskyttet sø indenfor 500 m af husdyrbruget, se figur 2. Varde Kommune vurderer, at den luftbårne ammoniakdeposition fra anlægget har en meget begrænset effekt på søen. Hovedkilden til næringsberigelse af søen vurderes at være overfladevand fra dyrkede arealer, dels som vand, der løber på jordoverfladen til søerne, dels næringsberiget overfladevand der løber til søen via rodzonen på dyrkede arealer. Ammoniak fra anlægget vurderes ikke at forringe naturtilstanden i § 3 søen.

Varde Kommune vurderer, at på grund af afstanden, vil merfordampningen stalde og lagre ikke kunne give anledning til en målbar merbelastning af områdetyperne.

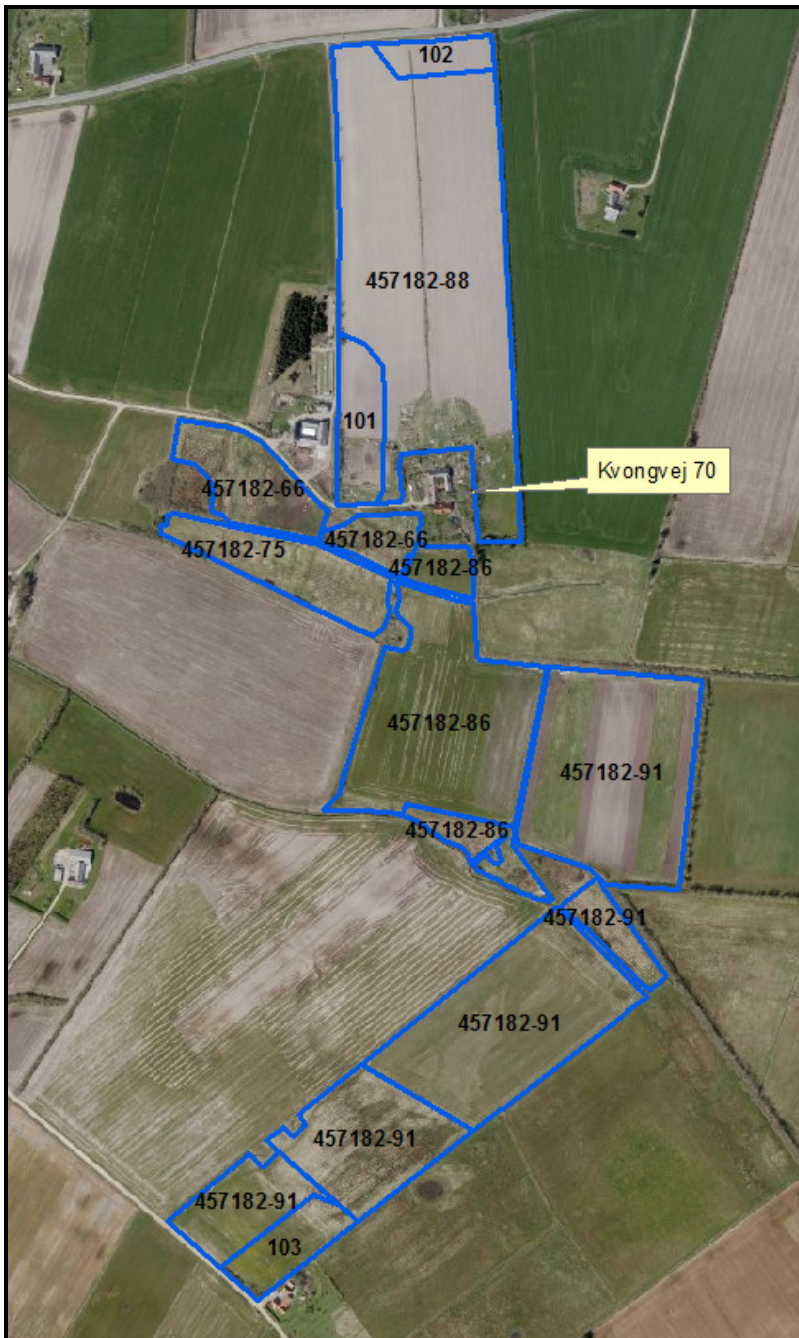
Husdyrbrugets udbringningsarealer

7.16 Arealer og harmoni

I henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen skal et husdyrbrug råde over tilstrækkelige udbringningsarealer til den producerede husdyrgødning. Ansøger råder i henhold til ansøgningen over 27,3 ha udbringningsarealer. Arealerne fremgår af figur 7 og tabel 3.

Udbringningsarealer															
Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref Sæd-skifte	N-kl. 0 (ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1 (ha)	P-kl. 2 (ha)	P-kl. 3 (ha)
457182-75	1,33	Ja	JB1	Ja	S4	S4	0,00	0,00	1,33	0,00	0,00	1,11	0,00	0,21	0,00
457182-88	7,49	Ja	JB4	Ja	S4	S4	0,00	0,00	7,49	0,00	0,00	7,49	0,00	0,00	0,00
457182-66	0,46	Ja	JB1	Ja	S4	S4	0,00	0,00	0,46	0,00	0,00	0,46	0,00	0,00	0,00
457182-86	0,32	Ja	JB1	Ja	S4	S4	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,00
457182-86	3,69	Ja	JB1	Ja	S4	S4	0,00	0,00	3,69	0,00	0,00	3,47	0,00	0,22	0,00
457182-91	3,72	Ja	JB1	Ja	S4	S4	0,00	0,00	3,72	0,00	0,00	3,53	0,00	0,19	0,00
457182-91	0,48	Ja	JB11	Ja	S2	S2	0,00	0,00	0,48	0,00	0,00	0,00	0,00	0,48	0,00
457182-91	3,37	Ja	JB4	Ja	S4	S4	0,00	0,00	3,37	0,00	0,00	2,87	0,00	0,50	0,00
457182-91	1,00	Ja	JB1	Ja	S4	S4	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,99	0,00	0,01	0,00
457182-91	1,84	Ja	JB4	Ja	S4	S4	0,00	0,00	1,84	0,00	0,00	0,06	0,00	1,78	0,00
457182-86	0,52	Ja	JB11	Ja	S2	S2	0,00	0,00	0,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,52	0,00
457182-66	1,13	Ja	JB1	Ja	S4	S4	0,00	0,00	1,13	0,00	0,00	0,63	0,00	0,50	0,00
101	0,84	Ja	JB4	Ja	S4	S4	0,00	0,00	0,84	0,00	0,00	0,84	0,00	0,00	0,00
103	0,70	Ja	JB1	Ja	S4	S4	0,00	0,00	0,70	0,00	0,00	0,63	0,00	0,06	0,00
102	0,43	Ja	JB4	Ja	S4	S4	0,00	0,00	0,43	0,00	0,00	0,43	0,00	0,00	0,00
Total	27,30						0,00	0,00	27,30	0,00	0,00	22,82	0,00	4,48	0,00

Tabel 3. Oversigt over husdyrbrugets udbringningsarealer.

Figur 7. Kort over husdyrbrugets udbringningsarealer.

Alle udbringningsarealerne er ejet af ansøger. Den godkendte besætning udgør 38,18 DE.

På udbringningsarealerne ønskes der udbragt husdyrgødning svarende til 1,31 DE pr. ha.

Varde Kommune vurderer på baggrund af ovenstående at udbringningsarealerne er tilstrækkeligt beskrevet, og at ansøger råder over tilstrækkelige arealer til den producerede husdyrgødning.

Plantedirektoratet er tilsynsmyndighed på harmoniforhold.

7.17 Kg N og P samt DE tilført udbringningsarealerne

I tabel 4 er vist den producerede mængde kvælstof (N) og fosfor (P) i nudrift og i ansøgt drift. Desuden fremgår den udbragte mængde N, P og DE på udbringningsarealerne. I ansøgningen er der ikke indsat dyr i nudrift. Dette sikrer, at alle de beregninger ansøgningssystemet genererer er at betragte som "worst case" beregninger.

Husdyrgødning	Kg N		Kg P		DE	
	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Produceret dybstrøelse	-	2.781	-	980	-	38,17
Afsat dybstrøelse, biogas	-	- 183	-	- 65	-	- 2,50
Udbragt i alt	-	2.598	-	915	-	35,67

Tabel 4. Kg N og P samt DE tilført udbringningsarealet.

På udbringningsarealerne ønskes der udbragt husdyrgødning svarende til 1,31 DE pr. ha.

Varde Kommune vurderer at der er redegjort tilstrækkeligt for den mængde husdyrgødning, der ønskes udbragt.

7.18 Nitrat til overfladevand - vandløb, søer og kystvande

Husdyrbrugets udbringningsarealer afvander via mindre vandløb til Gødel Kanal, Nyminde Strøm og Ringkøbing Fjord, der er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 43: Ringkøbing Fjord, EF-habitatområde nr. 62: Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen og Ramsarområde 2: Ringkøbing Fjord).

Ringkøbing Fjord er udpeget som EF-habitatområde på grundlag af arterne flodlampret, havlampret, majsild, stavsild, odder og vandplanten vandranke. Ringkøbing Fjord er også udpeget som kystlagune, der er en prioriteret naturtype, og på baggrund af en række ikke-prioriterede naturtyper såsom kystklitter og flodmundinger. Udpegningen af Ringkøbing Fjord som EF-fuglebeskyttelsesområde er sket på grundlag af dels de ynglende arter klyde, rørhøg, mosehornugle og splitterne, og dels de store forekomster af trækfuglene knopsvane, pibesvane, sangsvane, kortnæbbet gås, knortegås, gravand, pibeand, krikand, spidsand, skeand, hvinand, stor skallesluger og blishøne. Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. Alle danske Ramsarområder indgår som dele af EF-fuglebeskyttelsesområder, således også Ringkøbing Fjord. Dele af Ringkøbing Fjord er endvidere fredet som naturreservat.

Udvaskning

Samtlige bedriftens udbringningsarealer er beliggende indenfor oplande, der er kategoriseret som nitratklasse 2.

Arealerne er kategoriseret som nitratklasse 2 fordi de ligger i opland til meget sårbart Natura2000 område, og har et N-reduktionspotentiale på 51-75 %.

For arealer der er beliggende i nitratklasse 2 gælder, at de som udgangspunkt kun må tilføres husdyrgødning svarende til henholdsvis 65 % af det generelle harmonitryk. Derfor angiver

ansøgningen en samlet reduktionsprocent på 65 % for alle bedriftens udbringningsarealer. Det betyder, at der uden virkemidler maksimalt må tilføres husdyrgødning svarende til 0,91 DE/ha. Beregninger i Husdyrgodkendelse.dk viser at det svarer til en maksimal udvaskning på 73,6 kg N/ha/år.

Det angivne sædskifte er S4, hvilket også er identisk med referencesædskiftet. Der stilles derfor ingen krav til sædskifte.

Ansøger ønsker at udbringe husdyrgødning svarende til 1,31 DE/ha. For at kunne dette, uden at overskride den maksimale udvaskning, ønsker ansøger at benytte sig af virkemidlet med at etablere flere efterafgrøder. Ved at etablere 21,0 % efterafgrøder udover det lovpligtige krav, viser udregninger i Husdyrgodkendelse.dk, at udvaskningen ved udbringning af 1,31 DE/ha bliver på 67,2 kg N/ha/år, hvilket er under den beregnede maksimale tilladte udvaskning.

Der er stillet vilkår om 21,0 % ekstra efterafgrøder i denne tilladelse.

Lovgivningens generelle beskyttelsesniveau er derfor opfyldt.

Det følger af husdyrloven, at kommunalbestyrelsen ikke kan tillade eller godkende projekter, hvis det ansøgte vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet i sig selv eller i kumulation med andre projekter og planer.

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterium: Et projekt kan ikke medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter alle er opfyldt:

Kumulation:

Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

Projektet i sig selv

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Varde Kommunes vurdering:

Pkt. 1:

Ifølge Miljøstyrelsens offentliggjorte tal, har husdyrtrykket siden 2007 udviklet sig som følger i oplandet til

	Ringkøbing Fjord
2007	245.989 DE
2008	238.686 DE
2009	244.099 DE
2010	252.295 DE
2011	250.263 DE
2012	254.855 DE
2013	258.342 DE
2014	249.802 DE
2015	251.355 DE

Ovennævnte tal viser, at husdyrtrykket i perioden 2007-2015 i oplandet til Ringkøbing Fjord er steget med 5.366 DE, svarende til 2,2 %.

Da udbringingsarealerne er beliggende i et opland, hvor dyretrykket siden 2007 har været stigende, skal udvaskningen nedbringes til et niveau, svarende til udvaskningen fra et sædskifte uden tilførsel af husdyrgødning. Det vil sige sædskiftet S1/S3, afhængig af jordtype. Af ansøgningen fremgår det, at det i dette tilfælde svarer til en maksimal udvaskning på 68,2 kg N/ha/år. Den reelle udvaskning i det ansøgte projekt er beregnet til 67,2 kg N/ha/år.

Varde Kommune har ikke kendskab til andre kilder til nitratudvaskning i det aktuelle opland, som har medført en øget nitratudvaskning. Varde Kommune vurderer, at det ansøgte projekt ikke reducerer resultatet af andre gennemførte initiativer til reduktion af nitratudvaskningen.

Pkt. 2A og 2B

Udpegningsgrundlaget for Habitatområde nr. 62 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen er blandt andet "I 30 Flodmundinger" og "I 50 Kystlaguner og strandsøer", og området kan derfor betragtes som et lukket bassin, hvorfor bidraget fra det ansøgte projekt maksimalt må udgøre 1 % af den samlede nitratudvaskning til området.

Nedenstående beregninger er udarbejdet i henhold til Miljøstyrelsens elektroniske vejledning:

Ringkøbing Fjord

Opland til Ringkøbing Fjord ifølge "jordbrugsanalyser"	347.745 ha
Dyrket areal i oplandet til Ringkøbing Fjord (60 %)	208.647 ha
Øvrigt areal	139.098 ha
Reduktionspotentiale	(0-50 %) og (51-75 %) og (76-100 %) (middel 83 %)
Standardudvaskning fra rodzonen (sandjord)	78 kg N/ha/år
Udvaskning fra dyrkede arealer i oplandet (78 x 0,17 x 208.647)	2.766.659 kg N/år
Udvaskning fra øvrige opland, naturbidraget (10 x 0,17 x 139.098)	236.467 kg N/år
Udvaskning i alt fra opland	3.003.126 kg N/år

Det ansøgte

Reduktionspotentiale	63 %
Areal til udbringning	27,3 ha
N-udvaskning i ansøgt drift med husdyrgødning	67,8 kg N/ha/år
Samlede påvirkning af Natura 2000 området, hele projektet (27,3 ha x 0,37 x 67,2 kg N/ha/år)	685 kg N/år
Ansøgt N-bidrag fra hele projektet af det samlede N-bidrag	0,02 %

Ifølge beregningerne vil bidraget fra det ansøgte udgøre ca. 0,02 % af den samlede udvaskning til Ringkøbing Fjord.

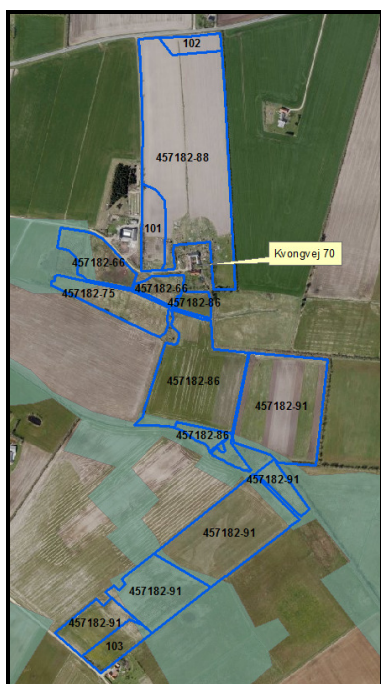
I henhold til ovenstående vurderer Varde Kommune, at denne tilladelse ikke vil medføre målbare ændringer i næringsstofkoncentrationen i Ringkøbing Fjord og at projektet hverken isoleret set, eller i kumulation med andre projekter vil påvirke de internationale naturbeskyttelsesområder ved Ringkøbing Fjord væsentligt som følge af udvaskning af nitrat fra husdyrbrugets arealer.

7.19 Nitrat til grundvand

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er beliggende inden for områder, der er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde. Derfor er der ingen krav til udvaskning af nitrat til grundvandet fra udbringningsarealet.

7.20 Fosfor

Alle husdyrbrugets udbringningsarealer er beliggende indenfor oplande til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor. Af husdyrbrugets udbringningsarealer beliggende indenfor oplande til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor, er 4,48 ha beliggende i lavbundsområde, se figur 8.

Figur 8. Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til lavbundsområder (grønne områder).

Alle marker med lavbundsområder er i ansøgningen angivet som dræned.

Alle arealer er i ansøgningen angivet som JB1, JB4 og JB II, som er henholdsvis grovsandet jord, fin lerblandet sandjord og humus.

Dermed bliver 4,48 ha klassificeret som fosforklasse II, hvor fosforoverskuddet maksimalt må være 2 kg P/ha i ansøgt drift.

De resterende 88,82 ha klassificeres som fosforklasse 0, hvor der ikke skal stilles krav til fosfortildelingen ud over de generelle harmoniregler.

Opgørelse over fosfortildelingen fremgår af tabel 5.

Fosfor i husdyrgødning	Kg P, nudrift		Kg P, ansøgt		Kg P, forskel	
	I alt	Pr. ha.	I alt	Pr. ha.	I alt	Pr. ha
Tilført arealerne	0	0	915	33,5	915	33,5
Fraført arealerne	0	0	530	19,4	530	19,4
Overskud	0	0	385	14,1	385	14,1

Tabel 5. Opgørelse over fosfortildeling til udbringningsarealerne.

Fosfortildelingen til arealerne stiger som følge af denne miljøtilladelse fra 0 kg P/ha til i alt 915 kg P, svarende til 33,5 kg P/ha. Det svarer til en stigning på i alt 915 kg P, svarende til 33,5 kg P/ha.

Sædskiftet er angivet som S2 og S4, hvilket er identisk med referencesædskiftet.

Alle 27,3 ha af udbringningsarealerne er i ansøgningen angivet som vandet. Der er på husdyrbruget en samlet vandindvindingstilladelse på 24.000 m³.

Husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af ovenstående, at der på husdyrbrugets arealer vil være en gennemsnitlig fosforfraførsel på 19,4 kg P/ha. Der bliver således i ansøgt drift tale om et P-overskud på 14,1 kg P/ha.

Husdyrgodkendelse.dk udregner på den baggrund at der maksimalt må tildeles udbringningsarealerne 916 kg P. Der tilføres 915 kg P. Dette er 1 kg P mindre end tilladt.

Det generelle beskyttelsesniveau for fosfor er derfor overholdt.

Det ansøgte projekt medfører at fosforoverskuddet stiger fra 0 kg P/ha til 14,1 kg P/ha. Det vil sige at det totale fosforoverskud på bedriften stiger fra 0 kg P til 385 kg P.

Der findes for tiden ingen beregningsværktøjer, som kan beregne hvor stor en del af det overskydende fosfor, som vil blive udvasket.

Ingen af bedriftens udbringningsarealer har en hældning på mere end 6 grader hvorfor Varde Kommune ikke vurderer, at der er fare for overfladeafstrømning ved overholdelse af de generelle bræmmekrav.

Varde Kommune vurderer på baggrund af ovenstående at det ansøgte projekt hverken isoleret set eller i kumulation med andre projekter vil bevirke at fosforindholdet i Ringkøbing Fjord vil ændres målbart, og at det derfor ikke vil påvirke de internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt som følge af udvaskning af fosfor.

7.21 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Anlægget

I henhold til § 11 i "Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområde samt beskyttelse af visse arter" er der indført en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et beskyttelsesområde eller udenfor. Disse arter fremgår af direktivets bilag IV og kaldes derfor bilag IV-arter. For en række arters vedkommende har Varde Kommune intet kendskab til arternes udbredelse i området, det gælder f.eks. løgfrø, markfirben og alle arter af småflagermus.

Spidssnudet frø og birkemus er begge arter der er listet på bilag IV. Spidssnudet frø er almindelig udbredt i Varde Kommune, og forventes at forekomme i forbindelse med naturområder, hvor der er egnede leveforhold for spidssnude frøer. Det er Varde Kommunes vurdering, at udvidelsen/ændringen af dyreholdet ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af spidssnudet frø på grund af den store forekomst af arten i Varde Kommune.

Birkemus er registreret få steder i Varde Kommune. Nærmeste lokalitet, hvor der er registreret birkemus, er ca. 10 km syd for husdyrbruget. Det er Varde Kommunes vurdering, at udvidelsen/ændringen ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af birkemusen på grund af den store afstand til den nærmeste lokalitet hvor birkemusen er registreret.

Varde Kommune vurderer i øvrigt, at udvidelsen kan gennemføres uden at påvirke nogen af de listede arter på bilag IV i direktivet væsentligt.

Udbringningsarealer

Spidssnudet frø er almindeligt forekommende i Varde Kommune. For at sikre frøens levesteder ikke bliver negativt påvirket af udbringningen af husdyrgødning stiller Varde Kommune vilkår om, at der skal etableres 2 m dyrkningsfrie bræmmer rundt om § 3 beskyttede søer.

Der er § 3-beskyttede søer i markerne, se figur 9. Der er derfor i afsnit 4 stillet vilkår om 2 m brede dyrkningsfrie bræmmer.

Figur 9. Vilkår om 2 m bred dyrkningsfri bræmme af hensyn til beskyttelse af spidssnudet frø.

Det er Varde Kommunes vurdering, at den ansøgte udbringning af husdyrgødning med de stillede vilkår ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af spidssnudet frø på grund af den store forekomst af arten i Varde Kommune.

Nærmeste lokalitet, hvor der er registreret en forekomst af birkemus, er ca. 9 km syd for udbringningsarealerne. Det er Varde Kommunes vurdering, at udbringning af husdyrgødning ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af birkemusen på grund af den store afstand til den nærmeste lokalitet hvor birkemusen er registreret.

Varde Kommune vurderer i øvrigt at udbringning af den ansøgte mængde husdyrgødning kan gennemføres uden at påvirke nogen af de listede arter på bilag IV i direktivet væsentligt.

7.22 Udbringningsarealer – øvrige forhold

Natura2000-områder, § 7 natur og § 3 natur

Ingen af udbringningsarealerne er beliggende i – eller i nærheden af Natura2000-områder, § 7 naturområder eller § 3 naturområder.

Fredede områder, fortidsminder og diger

Ingen af udbringningsarealerne er beliggende i – eller i nærheden af fredede områder ligesom der ikke er registreret fredede fortidsminder eller beskyttede sten- og jorddiger i forbindelse med udbringningsarealerne.

Vandløb

Der er vandløb, som grænser direkte op til flere af udbringningsarealerne. Da terrænhældningen på alle arealer ned til vandløb er under 6 grader, vurderer Varde Kommune at der ikke er risiko for væsentlig forurening af vandløbene ved afstrømning, såfremt de generelle bestemmelser om dyrkningsfrie bræmmer overholdes.

Varde Kommune vurderer samlet at den ansøgte mængde husdyrgødning ved overholdelse af de stillede vilkår kan udbringes på arealerne omfattet af denne tilladelse, uden at ovennævnte beskyttelser påvirkes væsentligt.

7.23 Bedste tilgængelige teknik (BAT)

I henhold til husdyrlovens § 19 skal kommunalbestyrelsen ved vurdering af en ansøgning om tilladelse efter § 10 sikre sig, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Med begrebet ”bedst tilgængelig teknik” menes den teknik, som mest effektivt giver et højt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed og som samtidig er afvejet i forhold til fordele og økonomiske udgifter.

Når det gælder BAT i forhold til § 10 miljøtilladelser - på nær mink - er det Miljøstyrelsens vurdering (FAQ 57), at den generelle miljøregulering med krav til staldindretning, udbringning af husdyrgødning osv. jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen, normalt vil være tilstrækkeligt.

Jævnfør ansøgers oplysninger og Varde Kommunes vurdering, lever ansøger op til husdyrgødningsbekendtgørelsen. Derfor vurderer Varde kommune at husdyrbruget overholder den gældende lovgivning på området og dermed lever op til lovgivningens krav om BAT.

8. Nabo- / partshøring

Projektet er udover ansøger og dennes konsulent sendt til høring hos følgende naboer/partner i perioden fra den 5. oktober til den 28. oktober 2016:

- Kvongvej 60, 6830 Nr. Nebel
- Hedevej 31, 6830 Nr. Nebel

Ejer af Hedevej 31, 6830 Nr. Nebel har kontaktet Varde Kommune inden for den 3 uger lange nabohearing. Ejer af Hedevej 31 frygter flue- og lugtgener ved evt. fremtidige etablering af markstakke og udbringning af fast husdyrgødning uden nedmuldning.

Varde Kommune har meddelt ejeren af Hedevej 31, at afstandskravet for markstakke med husdyrgødning til naboskel er 30 m og at der er overdækningskrav af stakke med fast husdyrgødning skal ske straks efter etableringen. Kravene er fastsat i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

9. Samlet vurdering

På baggrund af ovenstående vurderer Varde Kommune, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet, naturen og naboerne sammenholdt med den nuværende produktion, hvis de i tilladelsen opstillede vilkår overholdes.

Varde Kommune vurderer, at der kan meddeles tilladelse til det ansøgte da:

- Ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Bilag I – Landbrugets byggeblad for udendørs sohold

Landbrugets Byggeblade

Bygninger • Teknik • Miljø

Love og vedtægter

Love og vedtægter vedr. miljø

Vejledning vedrørende indretning og drift af udendørs sohold

Arkiv nr. 95.03-02

Udgivet Januar 1993

Revideret Dec. 2014

Side 1 af 6

Indretning og drift af udendørs sohold

Formål

Formålet med byggebladet er at sikre, at udendørs sohold kan praktiseres med en acceptabel miljøpåvirkning.

Udendørs sohold adskiller sig fra traditionelt indendørs sohold ved, at dyrene fodres på marken, og gødning og urin afsættes på arealet over hele året. Dermed fraviges de generelle krav om opsamling af gødning og urin i Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. Dette byggeblad beskriver reglerne for dyretæthed, placering af hytter, sølehuller og foderpladser samt sædskifte og dyrkningspraksis i markdriften. Byggebladet beskriver også en række anbefalinger til brug for opfyldelse af krav i Byggebladet.

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N. Tlf: 8740 5000 – www.vfl.dk

Godkendelse	<p>Byggebladet er godkendt af Miljøstyrelsen, jævnfør Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., nr. 853 af 30. juni 2014, § 39.</p> <p>Giver et udendørs sohold anledning til ikke uvæsentlige gener og forurening, kan kommunalbestyrelsen meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger inden en bestemt frist, jævnfør § 42 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1486 af 4. december 2009 eller bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse, nr. 879 af 26. juni 2010.</p>
Lokalisering og landzonetilladelser	<p>Ved placering af hytter, foderpladser og foderautomater i et udendørs sohold, skal afstandskrav, jævnfør Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv., § 4, 6 og 7, overholdes.</p> <p>Såfremt en del af foldene ligger inden for afstandskravene, skal der søges om dispensation hos kommunalbestyrelsen.</p> <p>Eventuelle lugt- og støjgener i forbindelse med udendørs sohold er primært knyttet til foderpladser og foderautomater. Derfor anbefales det, at foderpladser og foderautomater arrangeres således, at de er placeret med størst mulig afstand til nabobeboelser, byzoner mv.</p> <p>Foldene skal dog under alle omstændigheder overholde de særlige krav, som er fastsat i § 7 stk. 3 vedrørende folde til svin, hvor der er mere end 15 DE på husdyrbruget, og som har folde til svin fra 35 kilo, og hvor der i folden er plads til mere end 15 svin. Disse skal placeres mere end 50 meter fra skellet til en ejendom, hvor der er nabobeboelse. Hvis nabobeboelsen ligger mere end 50 meter fra skel, skal der mindst være en afstand på 100 meter mellem nabobeboelsen og folden.</p> <p>For husdyrbrug på 15 dyreenheder eller derunder gælder planlovens landzonebestemmelser vedr. bl.a. beliggenhed og udformning af ny bebyggelse. Opføres bygninger uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesareal kræves en landzonetilladelse.</p> <p>Planlovens regler for landzonetilladelse for husdyrbrug, der overstiger 15 dyreenheder, er skrevet ind i husdyrgodkendelseslovens regler for tilladelse og godkendelse af husdyrbrug.</p>
Husdyrtilladelse/-godkendelse eller anmeldelse	<p>Etablering, udvidelse eller ændring af udendørs sohold kræver tilladelse eller godkendelse i medfør af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, hvis husdyrbrugets samlede husdyrhold således vil overstige 15 dyreenheder. I tilladelsen eller godkendelsen kan myndigheden stille krav om, at hytterne opstilles inden for givne arealer på ejendommen, hvor de skæmmer landskabet mindst muligt. Ændring af ikke autoriseret økologisk produktion af søer, smågrise eller slagtesvin til økologisk produktion af søer, smågrise eller slagtesvin inklusiv de nødvendige ændringer af staldanlæg kan dog finde sted efter anmeldelse til kommunalbestyrelsen i medfør af bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, såfremt kravene heri kan overholdes.</p>
Harmoniareal	<p>Arealet til udendørs sohold skal være en del af ejendommens harmoniareal, og såvel arealer anvendt til udendørs sohold som dyreenhederne medregnes ved opgørelsen af antallet af dyreenheder pr. ha for bedriften som helhed.</p> <p>Betingelsen for at indregne arealer, som anvendes til udendørs sohold er, at græsset på de pågældende arealer indgår i fastsættelsen af dyrenes foderbehov.</p> <p>Harmonikravet jævnfør Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 31 opgøres på driftsniveau og adskiller sig hermed fra kravet om dyretæthed i foldene, jævnfør nedenstående.</p>

Afstrømning Arealer til udendørs sohold skal være af en sådan beskaffenhed, at der ikke er fare for, at den afsatte gødning og urin strømmer til søer eller vandløb ved tøbrud eller regnskyl (frossen jord).

Dyretæthed Udgangspunktet for fastsættelse af arealstørrelsen er et harmonikrav på 1,4 dyreenhed (DE) pr. ha pr. planperiode (1/8 - 31/7). På arealer, der anvendes til udendørs sohold, skal dyretætheden vurderes som et gennemsnit af to planperioder. Driften skal tilrettelægges, så der på samme areal er sohold i perioder på højst 12 måneder afbrudt af perioder på mindst 12 måneder med dyrkning af afgrøder med et væsentligt kvælstofbehov. Den maksimale dyretæthed vurderet på baggrund af to planperioder fremgår af tabel 1.

Undtagelsesvis kan et areal benyttes til sohold maksimalt to år i træk. Ved denne driftsform gælder arealkravet på maksimalt 1,4 DE pr. ha. Det forudsættes herved, at der høstes græs til hø eller ensilage, som fjernes fra arealet.

Forudsætninger for beregning af areal Grundlag for arealberegningen er de omregningsfaktorer til dyreenheder, der gælder fra august 2014:

1 DE = 4,4 årssøer med grise til fravænnning ved 4 uger / 7,2 kg
1 DE = 208 smågrise opdrættet fra 7,2 kg til 32 kg
1 DE = 39 slagtesvin opdrættet fra 32 kg til 107 kg

Korrektion ved afvigende vægtintervaller:

- indtil 40 kg: 1 dyreenhed = 5.167 kg tilvækst
- 40 til 87 kg: 1 dyreenhed = 3.088 kg tilvækst
- Fra vægt over 87 kg: 1 dyreenhed = 2.254 kg tilvækst

Areal til søer på friland Ved fravænningsalder senere end 4 uger øges antal dyreenheder pr. årssø (DE/årssø) med den "mængde" dyreenheder, som pattegrisenes tilvækst udgør.

Ved senere fravænnning øges søernes opholdstid og foderforbrug i farefoldene, mens antallet af grise pr. årssø reduceres.

Det medfører tilsammen, at senere fravænnning ændrer fordelingen mellem areal til farefold og areal til øvrige folde

Der regnes med, at de drægtige søer indsættes i farefolde 1 uge før forventet faring, og at hvert kuld er på 11,5 pattegrise ved fravænnning.

Forudsætninger og beregnede nøgletal er vist i følgende tabel:

Maksimal dyretæthed ved 2,8 DE/ha med sohold maks.et ud af to, eller flere år

Tabel 1

Fravænnning	Kuld/Årso stk.	DE/årso inkl. pattegrise	Max.*Års-søer/ha stk.	Andel af sofoder i farefold, pct.	Min. areal m ² /årso	Heraf til farefolde
Uger Vægt						
4 7,2	2,3	0,2273	12,32	34	812	276
5 9	2,2	0,2361	11,86	39	843	329
6 12	2,1	0,2497	11,21	44	892	392
7 15	2,0	0,2620	10,69	48	936	449
8 18	1,9	0,2729	10,26	51	975	497

*Niveau i max. 12 mdr. hvorefter der skal være mindst 12 mdr. med dyrkning af afgrøder med et væsentligt kvælstofbehov

Areal til smågrise og slagtesvin Til beregning af arealbehovet anvendes følgende faktorer ved 1,4 DE pr ha:

Vægtgruppe	Tilvækst, kg/DE	Arealbehov, m ² /kg tilvækst
Indtil 40 kg	5.167	1,38 *
40 – 87 kg	3.088	2,31
Over 87 kg	2.254	3,17

*10.000 m² pr ha / 1,4 DE pr ha / 5167 kg tilvækst pr DE = 1,38m² pr kg tilvækst

Dobbelt belægning med smågrise og slagtesvin

Dyretætheden kan fordobles i perioden fra 1. maj til 15. september, hvis arealet indrettes til holddrift, så der kun opdrættes ét hold smågrise (ca. 56 dage til opdræt fra 7,3 til 32 kg) eller slagtesvin (ca. 100 dage til opdræt fra 32 til 107 kg). Umiddelbart herefter skal arealet tilsås med en kvælstofforbrugende afgrøde. Der kan tidligst udsættes husdyr på arealet, når arealet har været uden svin i en hel vækstsæson (mindst 12 mdr.).

Eksempel, sobesætning

En besætning på 100 årssøer, fravæning ved 5 uger. Søerne holdes i farefold i 6 uger pr. faring

Samlet arealkrav:	100 årssøer/11,86 årssøer/ha	= 8,43 ha
Heraf farefolde:	39 pct. af 8,43 ha	= 3,29 ha
Heraf drægtighedsfolde:	8,43 ha – 3,29 ha	=5,14 ha *)
Farefolde		
Antal kuld pr. år:	100 årssøer x 2,2 kuld/årssøer	= 220 kuld
Antal kuld pr. uge:	220 kuld x 6 uger/kuld) / 52,14 uger =	= 25,3 kuld
Areal pr. farefold	3,29 ha / 25,3 kuld	= 1.300 m ²
Drægtighedsfolde		
Antal drægtige søer	100 årssøer - 25,3 diegivende	= 74,7 søer
Areal pr drægtighedsfold	5,14 ha / 74,7 søer	= 688 m ²

*) Hvis søerne holdes på stald for løbning, kan arealet til drægtighedsfolde reduceres med 1/16 for hver uge, opholdet i drægtighedsfoldene afkortes

Eksempel, indendørs løbning

Søerne holdes på stald i 4 uger i forbindelse med løbning.

Areal til drægtighedsfolde		= 5,14 ha
Reduktion for periode i stald	(1/16 x 4 uger) x 5,14 ha	= 1,29 ha
Reduceret areal	5,25 ha - 1,31 ha	= 3,85 ha

Eksempel, smågrise og slagtesvin

1 stk. smågris, 7,2-32 kg	24,8 kg tilvækst x 1,38 m ² /kg tilvækst	= 34,2 m ²
	Dobbelt belægning 1/5 – 15/9	= 17,1 m ²
1 stk. slagtesvin, 32-107 kg	8,0 kg tilvækst x 1,38 m ² /kg tilvækst	= 11,0 m ²
	47,0 kg tilvækst x 2,31 m ² /kg tilvækst	= 108,6 m ²
	20,0 kg tilvækst x 3,17 m ² /kg tilvækst	= 63,44 m ²
	75,0 kg tilvækst i alt	= 183,0 m ²
	Dobbelt belægning 1/5 – 15/9	= 91,5 m ²

Beregning af foldarealer

Beregning af foldarealer kan foretages med et excel regneark, som kan findes på hjemmesiden: www.vfl.dk. Gå til LandbrugsInfo → økologi → Svin →

Svinehåndbog, under Arealkrav og miljø: Beregning af areal og foldstørrelser til svin på friland.

Flytning af hytter og foderpladser For at sikre et ensartet græsdekke og en jævn fordeling af husdyrgødningen skal foderpladser/foderautomater samt hytter flyttes mindst én gang hver anden måned. Der skal foreligge en skitse (årsplan) for flytningen af foderpladser og hytter, som kan forevises i forbindelse med landbrugstilsyn. I farefolde skal både hytter og foderpladser/foderautomater flyttes efter hver fravæning.

I perioder med store nedbørsmængder, kan det være nødvendigt at flytte foderpladser/foderautomater og hytter oftere. Flytningen skal foretages systematisk således, at gødningen fordeles jævnt på hele arealet.

Fodring For at begrænse udledningen af næringsstoffer mest muligt anbefales det, at foderblandningernes energi- og næringsindhold tilpasses søernes behov. Normalt vil det være passende at anvende én foderblanding til de diegivende søer og én blanding til de drægtige søer. Forsøg har vist, at drægtige søer kan optage betydelige mængder græs (op til en FE pr. dag). Derfor anbefales det, at fodertildelingen reduceres i perioder med meget græs i foldene. I perioder, hvor græsset ikke gror på grund af klimatiske forhold, anbefales det at fodre de drægtige søer med supplerende grovfoder for at skåne græsdekket.

Vanding Søerne forsynes med drikkevand, enten automatisk via rørsystemer og drikkekrug med lukkeventil eller via tankvogn, som køres ud i foldene med traktor.

Sølehuller Søerne skal have adgang til sølehuller, hvor de kan regulere deres kropstemperatur og beskytte sig mod solskoldning. Hvis søerne har adgang til et areal, hvor der både er skygge og effektiv luftudskiftning i døgnets varmeste timer og, hvor der er plads til, at alle søer kan ligge ned samtidig, kan sølehullet erstattes af adgang til andre temperaturregulerende foranstaltninger i form af overbrusningsanlæg eller lignende. Jævnfør bekendtgørelse af lov om udendørs hold af svin, nr. 874 af 29. juni 2013 med senere ændringer, § 10.

Krav til græsbevoksning Arealer til udendørs sohold skal være dækket af en effektiv græsbevoksning. Undtaget herfra er mindre arealer omkring sølehuller.

Etablering af græsbevoksning En effektiv græsbevoksning sikres ved, at græsset er veletableret, når grisene lukkes ind på det. Når græsset etableres ved udlæg i korn om foråret, lukkes grisene først ind på udlægsgræsset det følgende forår. Udlægget skal bestå af slidstærke kulturgræsser som miniturf, engsvingel (kan med fordel afpudses) og/eller rødsvingel. Det kan eventuel suppleres med almindelig rajgræs, der er højtydende, men ikke slidstærk og/eller med hvidkløver. Hvidkløveren kan lukke huller i græstæppet. Alternativt kan frøgræsmarker efter frøhøst, græs efter brak eller andre græsmarker anvendes.

Videncentret for Landbrug, Planteproduktion anbefaler følgende frøblandinger til udlæg:

Til farefolde: 30 pct. diploid, sildig rajgræs, 60 pct. rødsvingel, 10 pct. hvidkløver, mindrebladet.

Til løbe-/drægtigfolde: 50 pct. diploid, sildig rajgræs, 15 pct. tetraploid, sildig rajgræs, 25 pct. rødsvingel, 10 pct. hvidkløver, mindrebladet.

Blandingsforholdet er angivet i kg frø, der indgår i blandingen.

Vedligeholdelse af græsdekket For at forhindre at græsdekket oprodes og ødelægges, skal der enten anvendes næseringe til søerne, foretages hyppige flytninger af folden eller anvendes et

betydeligt større areal til soholdet end det beregnede minimumsareal i tabel 1. Såfremt kommunen ved tilsyn konstaterer, at hyppige flytninger af folden eller større arealer ikke har været tilstrækkeligt til at sikre en effektiv græsbevoksning, kan kommunen indskærpe, at næseringe skal anvendes.

Efterfølgende afgrøde

Græsarealer med udendørs sohold skal pløjes eller omlægges om foråret. Der skal etableres en kvælstofforbrugende afgrøde, og det følgende efterår skal jorden være bevokset med en afgrøde med stor kvælstofoptagelse (vårbyg eller havre med græsudlæg, græs, korsblomstrede afgrøder, roer). Arealet må ikke gødskes med husdyrgødning eller anden organisk gødning i året efter, arealet har været anvendt til sohold eller smågrise/slagtesvin, ligesom arealet ikke må benyttes til afgræsning i den følgende planperiode.

Eftervirkning

Hvis der holdes svin på friland på et areal hvert andet år, sås normalt vårbyg eller havre med udlæg af det græs, hvor grisene skal gå det følgende år. Kvælstoftilførslen til afgrøden afpasses efter den kvælstofmængde grisene har afsat i husdyrgødning i løbet af vinteren. Under normale forhold kan der forventes en eftervirkning af den afsatte gødning, svarende til 80 kg kvælstof pr. ha.

Normer for kvælstoftilførsel

Normerne for kvælstoftilførsel er reguleret i NaturErhvervstyrelsens til enhver tid gældende bekendtgørelse om anvendelse af gødning.

Hegning

For hegning gælder Fødevareministeriets til enhver tid gældende bekendtgørelse om hold af svin på friland.

Revision

Byggebladet kan tilbagekaldes på et vilkårligt tidspunkt. Tilbagekaldelse sker ved at Byggebladet annulleres, og dette meddeles kommuner og landbrugets konsulenttjeneste.

Såfremt et Byggeblad annulleres, skal anlæg, der er etableret under hensyn til dette, inden for en i tilbagekaldelsesskrivelsen nærmere fastsat tidsfrist indrettes i overensstemmelse med de regler, der erstatter Byggebladet.